

OBSERWATORIUM
DIALOGU
OBYWATELSKIEGO

Dzielnice w kampanii wyborczej kandydatów na Prezydenta Miasta Krakowa (2024)

RAPORT Z BADAŃ

Agnieszka Hess
Roksana Gloc
Patrycja Cheba
Paweł Nowak

Kraków, 30 listopada 2024

Spis treści

Wprowadzenie	3
Sylwetki kandydatów	5
Źródła informacji	8
Charakter informacji/„wypowiedzi”	12
Typ postrzegania i konteksty prezentacji dzielnic w Krakowie	14
Podsumowanie	20
Materiały źródłowe	25
Bibliografia ODO	26
Aneks 1. Skład osobowy zespołu	27

Wprowadzenie

Zespół Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego¹ (ODO) od 2015 roku prowadzi wieloaspektowe, systematyczne i całościowe analizy procesów komunikowania i relacji między uczestnikami dialogu publicznego w Krakowie. W badaniach tych współczesne miasto jest postrzegane jako soczewka przemian społecznych, a w tym zmian zachodzących w systemie demokratycznym. Kolejne lata pracy zespołu badawczego ODO, to kolejne aktualne tematy ważne społecznie. Rokrocznie podejmowane są kwestie kluczowe dla rozwoju miasta, dotyczące wielopoziomowych relacji, a w tym w szczególności relacji międzysektorowych.

Monitorując wątki, które przewijały się w dotychczasowych analizach, w 2024 roku skupiono się na dzielnicach, a dokładniej obecności problematyki i obrazowania dzielnic w kampanii wyborczej na Prezydenta Miasta Krakowa². Temat dzielnic i/lub rad dzielnic jako ważny element funkcjonowania Miasta Krakowa i jego mieszkańców pojawiał się m.in. w badaniach krakowskich praktyk sąsiedzkich. Przy czym bardziej wyraźnie rysowały się w nich problemy dotyczące funkcjonowania dzielnic, niespójności wyrażanych wobec nich oczekiwań i wyobrażeń co do ich roli (po stronie mieszkańców, władz miasta, a także mediów), niż korzyści i przykłady pozytywnych praktyk³.

Frekwencja w wyborach do rad dzielnic, które odbyły się 10 grudnia 2023 roku wyniosła raptem 8,17%⁴. Choć nie można tego wyniku porównywać (ze względu na charakter wyborów, kampanii i rywalizacji wyborczej itd.) do wyborów parlamentarnych, które odbyły się niespełna dwa miesiące wcześniej (15 października 2023 roku) i w których frekwencja pod Wawelem wyniosła 81,95%⁵, to te różnice świadczą o nikłym zainteresowaniu i zaangażowaniu krakowian w politykę na najbliższym im szczeblu władzy. Przytoczone

---

¹ Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego (ODO) to projekt badawczo-dydaktyczny realizowany przez Uniwersytet Jagielloński (Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej oraz Instytut Spraw Publicznych) w porozumieniu z Gminą Miejską Kraków (od 2015). Celem zespołu ODO jest systematyczne diagnozowanie kondycji współpracy międzysektorowej oraz jakości komunikacji pomiędzy mieszkańcami a władzami miasta, zob. <https://dialogobywatelski.org/>

² Analiza obrazowania dzielnic i rad dzielnic w kampanii wyborczej na Prezydenta Miasta Krakowa stanowi pierwszy z zaplanowanych etapów całościowych badań ODO poświęconych temu zagadnieniu, zob. dokument Hess A, Gloc, R., Grzechnik J (2024), Dzielnice i rady dzielnic jako uczestnicy dialogu obywatelskiego w Krakowie. Konceptualizacja badań na lata 2025-2027.

³ Grzechnik J., Hess, A., Gloc R., Sąsiedztwo i e-sąsiedztwo. Przykład Krakowa, Uniwersytet Jagielloński – Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej, Kraków 2023.

⁴ <https://www.bip.krakow.pl/zalaczniki/dokumenty/n/442140/karta>

⁵ <https://sejmsenat2023.pkw.gov.pl/sejmsenat2023/pl/frekwencja/Koniec/pow/126100>

wyniki frekwencji do rad dzielnic nie świadczą o tym, że aktywni i zmobilizowani obywatele stracili w tak krótkim czasie zainteresowanie polityką, ale o głębszych problemach wynikających z kompetencji, funkcjonowania, znaczenia i sposobów postrzegania jednostek pomocniczych gminy przez mieszkańców. Dlatego warto wnikliwie przyjrzeć się znaczeniu dzielnic w obecnym systemie samorządu lokalnego, miejskiej sferze publicznej oraz obszarze aktywności podejmowanych przez mieszkańców.

Niniejszy raport prezentuje wnioski z analizy materiału badawczego zgromadzonego przez zespół ODO w trakcie trwania kampanii wyborczej poszczególnych kandydatów na stanowisko Prezydenta Miasta Krakowa w 2024 roku. Materiał badawczy gromadzony był z perspektywy wyborcy poszukującego odpowiedzi na pytania o rolę i znaczenie dzielnic w życiu miasta i jego mieszkańców w ostatnim okresie rywalizacji samorządowej. Zastosowano zatem podejście netnograficzne, czyli stosunkowo młodą metodę badawczą, która wyrosła na dorobku dobrze ugruntowanej w naukach społecznych metodzie etnografii. Internet był w tym przypadku dla badaczy nieograniczonym polem eksploracji. Celem prowadzonych analiz było zidentyfikowanie i scharakteryzowanie sposobu prezentowania dzielnic i/lub rad dzielnic w samorządowej kampanii prezydenckiej w Krakowie. Wyniki zostały przedstawione w następujących podrozdziałach: sylwetki kandydatów, źródło informacji, charakter informacji/„wypowiedzi” oraz typ postrzegania i konteksty prezentacji dzielnic w Krakowie.

W pierwszej części opisano sylwetki wszystkich kandydujących na urząd Prezydenta Miasta Krakowa, wśród których wymienia się: Adama Harańczyka (kandydat bezpartyjny), Aleksandra Miszalskiego (Koalicja Obywatelska), Andrzeja Kuliga (kandydat bezpartyjny), Jerzego Muzyka (kandydat bezpartyjny), Konrada Berkowicza (Konfederacja), Łukasza Gibałę (kandydat bezpartyjny), Łukasza Kmitę (Prawo i Sprawiedliwość), Rafała Komarewicza (Polska 2050) oraz Stanisława Mazura (kandydat bezpartyjny). Podrozdział zawiera podstawowe informacje o kandydatach, ich wykształceniu, przynależności partyjnej oraz działalności społecznej. W podrozdziale *Źródła informacji* scharakteryzowano miejsca, w których potencjalny wyborca mógł odnaleźć wzmianki kandydatów dotyczące dzielnic Miasta Krakowa. Na podstawie materiału badawczego zestawiono pięć kategorii źródeł informacji: (1) oficjalne profile w mediach społecznościowych kandydatów; (2) oficjalne strony internetowe kandydatów; (3) oficjalne kanały komitetu wyborczego; (4) przekazy medialne oraz (5) inne portale. *Charakter informacji/„wypowiedzi”* to część, w której analizie poddano charakter i zakres wzmiankowania kontekstu krakowskich dzielnic przez

kandydatów. W ostatnim podrozdziale *Typ postrzegania i konteksty prezentacji dzielnic w Krakowie* zaprezentowano sześć narracji postrzegania tychże dzielnic i/lub rad dzielnic przez poszczególnych kandydatów.

Sylwetki kandydatów

W wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa w 2024 zarejestrowanych zostało dziewięciu kandydatów (zob. Rysunek 1), ale tylko siedmiu z nich finalnie wzięło aktywny udział w wyborach (zob. Wykres 1): Konrad Berkowicz, Łukasz Gibała, Adam Hareńczyk, Łukasz Kmita, Rafał Komarewicz, Andrzej Kulig, Stanisław Mazur (rezygnacja 3 kwietnia 2024), Aleksander Miszański oraz Jerzy Muzyk (rezygnacja 3 kwietnia 2024).

Rysunek 1. Kandydaci w wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa w wyborach w 2024 roku.

Źródło: opracowanie własne.

Pierwszy z kandydatów, **Konrad Berkowicz** to urodzony w 1984 roku w Krakowie poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej IX i X kadencji będący pierwszym wiceprezesem partii Nowa Nadzieja. Jest aktywnym politykiem od 2005 roku. W wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa w 2024 roku reprezentował KWW Konfederacja i Bezpartyjni Samorządowcy. Ukończył studia licencjackie z filozofii na Uniwersytecie Warszawskim. Studiował także informatykę na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Jako zawód wykonywany wskazuje „programista”. W 2024 roku starał się o urząd Prezydenta Miasta Krakowa po raz trzeci uzyskując 14 854 głosy, a w drugiej turze poparł kandydaturę Łukasza Gibały.

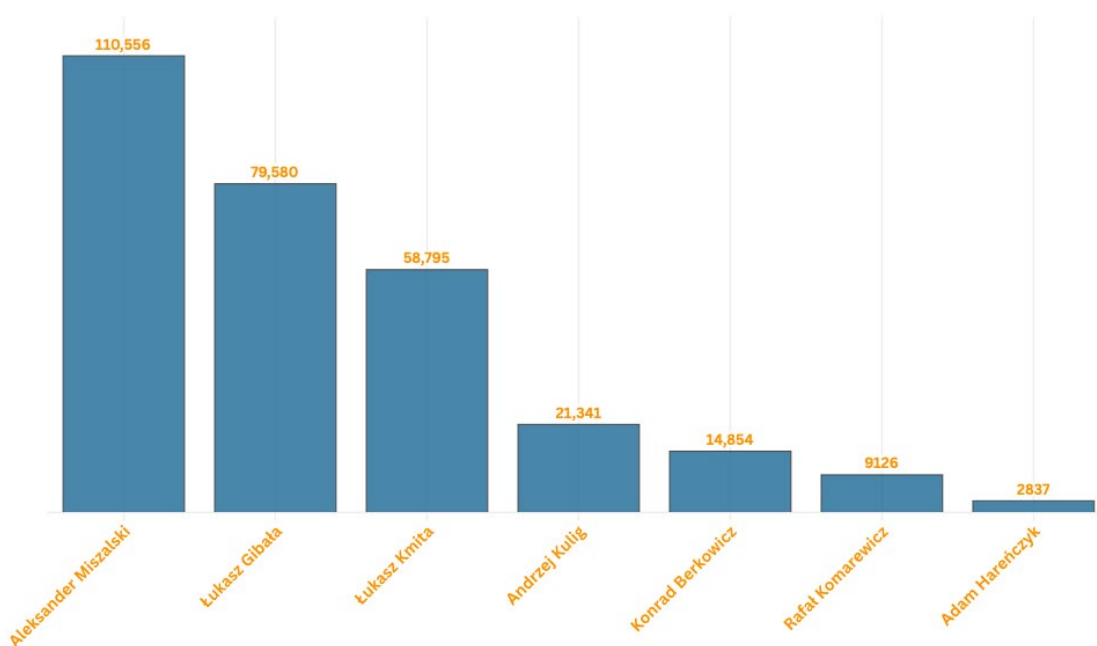
Łukasz Gibała to bezpartyjny kandydat urodzony w 1977 roku w Krakowie. Od 2018 roku zasiada w Radzie Miasta Krakowa. Jest doktorem nauk humanistycznych w zakresie filozofii, a stopień naukowy uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim. W przeszłości był radnym Sejmiku Województwa Małopolskiego oraz posłem na Sejm VI i VII kadencji. W latach 2004-2012 należał do Platformy Obywatelskiej, następnie do Ruchu Palikota (2012-2013) oraz Twojego Ruchu (2013-2014). Podobnie jak Konrad Berkowicz w 2024 roku Łukasz Gibała po raz trzeci ubiegał się o urząd Prezydenta Miasta Krakowa uzyskując 79 580 głosów w pierwszej turze i 128 269 głosów w drugiej turze. Jest aktywnym krakowskim przedsiębiorcą, a w Radzie Miasta Krakowa zasiada w Innowacji, Metropolii i Rozwoju Gospodarczego, Rewizyjnej i Główniej.

Adam Hareńczyk to bezpartyjny kandydat urodzony w 1962 roku w Krakowie. Absolwent Wydziału Prawa i Administracji UJ. Przedstawiający się jako konserwatysta, działacz społeczny i przedsiębiorca. Jest liderem ruchu społecznego „Nie Oddamy Miasta” i prezesem Stowarzyszenia Małopolski Bunt. W wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa w 2024 roku uzyskał 2 837 głosów. W tym samym roku kandydował również w wyborach do Parlamentu Europejskiego reprezentując KW PoEXIT zdobywając 322 głosy.

Łukasz Kmita to z zawodu politolog, polityk Prawa i Sprawiedliwości. Urodzony w Olkuszu, w 2024 roku skończy 39 lat (ur. 1985). W wyborach parlamentarnych w 2023 roku uzyskał mandat poselski, bezpośrednio wcześniej pełnił funkcję wojewody małopolskiego (w miejsce Piotra Cwika). W wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa w 2024 roku startował jako kandydat PiS-u. Po przegranej w pierwszej turze (58 795 głosów), kilkakrotnie (nieskutecznie) był kandydatem na stanowisko marszałka województwa małopolskiego. Ostatecznie pozostał posłem.

Rafał Komarewicz to kandydat urodzony w 1971 roku w Ełku, który w wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa w 2024 roku reprezentował partię Polska 2050 Szymona Hołowni. Jest lekarzem stomatologiem, ukończył Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Obecnie jest posłem na Sejm X kadencji. W przeszłości był przedsiębiorcą, właścicielem sieci aptek i firmy doradczej z branży medycznej. Pełnił funkcję społecznego prezesa Krakowskiej Akademii Zdrowia i wiceprezesa zarządu Fundacji im. Andrzeja Urbańczyka oraz drugiego wiceprezesa stowarzyszenia Wspólna Małopolska. W latach 2012-2023 zasiadał w Radzie Miasta Krakowa. Od 2023 roku jest posłem na Sejm X kadencji. W wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa otrzymał 9 126 głosów.

Wykres 1. Kandydaci na Prezydenta Miasta Krakowa w wyborach w 2024 roku: liczby głosów w I turze wyborów

Źródło: opracowanie własne.

Andrzej Kulig to bezpartyjny kandydat urodzony w 1963 roku w Krakowie. Z działalnością samorządową jest związany od 1996 roku gdy pełnił funkcję Dyrektora Gabinetu Wojewody Krakowskiego, a następnie Dyrektora Małopolskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości i Dyrektora Magistratu. W latach 2005-2014 był dyrektorem Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. W latach 2015-2024 był zastępcą Prezydenta Miasta Krakowa.

Jest doktorem habilitowanym nauk prawnych, wykładowcą i pracownikiem naukowym Katedry Prawa Ustrojowego Porównawczego UJ. W wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa otrzymał poparcie Polskiego Stronnictwa Ludowego i zdobył 21 341 głosów.

Stanisław Mazur to bezpartyjny kandydat urodzony w 1969 roku. Ukończył politologię na Uniwersytecie Jagiellońskim, tam się też doktoryzował. Habilitację uzyskał na Uniwersytecie Wrocławskim w dziedzinie nauk humanistycznych. Zawodowo związany jest z Akademią Ekonomiczną w Krakowie, obecnie Uniwersytetem Ekonomicznym. W 2020 r. został wybrany rektorem tej uczelni. Zaangażowany w działalność publiczną na szczeblu krajowym i lokalnym. W 2022 roku zainicjował powstanie Stowarzyszenia Lepszy Kraków, organizacji społecznej poszukującej nowych rozwiązań dla polityk publicznych w stolicy Małopolski. Zrezygnowałam z kandydowania w krakowskich wyborach prezydenckich 3 kwietnia 2024.

Aleksander Miszalski to urodzony w 1980 roku w Krakowie poseł na Sejm IX i X kadencji. W latach 2011-2014 był radnym Dzielnicy I Stare Miasto, a w latach 2014-2019 radnym Miasta Krakowa. Jest aktywnym przedsiębiorcą działającym w branży turystycznej w kraju i zagranicą. Jest absolwentem Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Wychowania Fizycznego im Bronisława Czecha w Krakowie. W 2024 roku uzyskał stopień doktora nauk społecznych na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości. W wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa w pierwszej turze zdobył 110 556 głosów, a w drugiej 133 703 głosy i tym samym zdobył urząd.

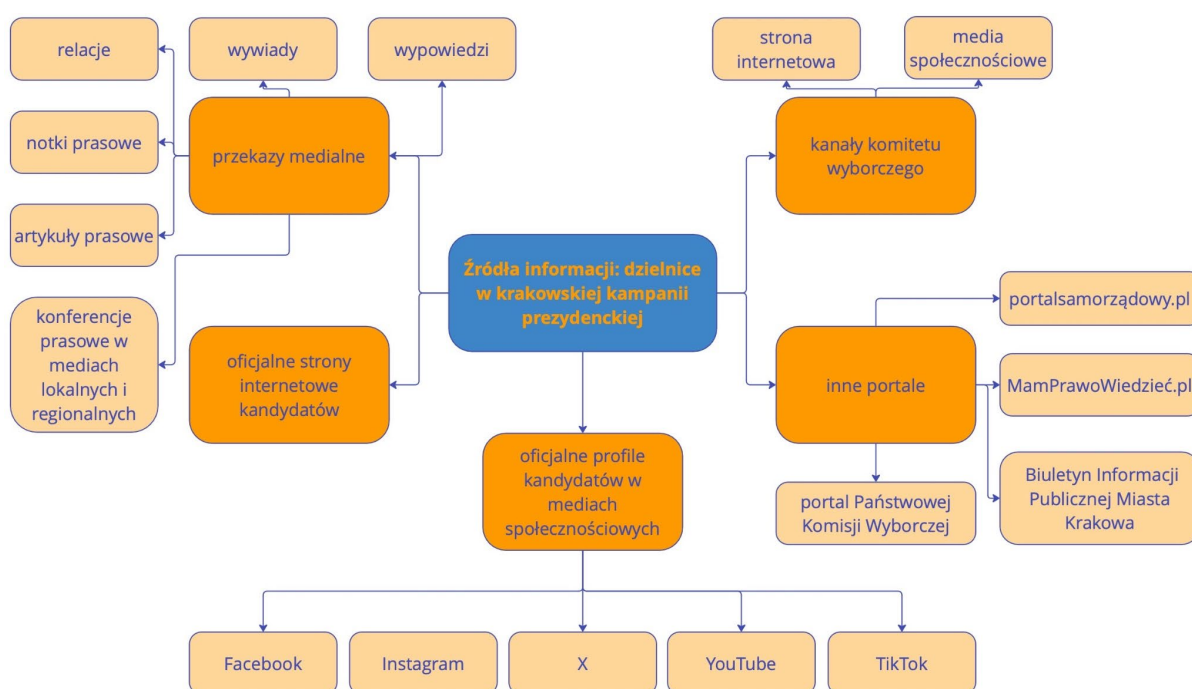
Jerzy Muzyk to bezpartyjny kandydat urodzony w 1963 roku w Krakowie. To polityk, prawnik (z aplikacją sędziowską), i samorządowiec. Ukończył Wydział Prawa i Administracji UJ, był członkiem Kolegium Odwoławczego przy Sejmiku Samorządowym Województwa Krakowskiego. W latach 1991 – 2003 był dyrektorem krakowskiego oddziału jednego z towarzystw ubezpieczeniowych, a od 2003 roku pracował w Urzędzie Miasta Krakowa. Od 2018 roku był drugim zastępcą Prezydenta Miasta Krakowa. Swoją kandydaturę w wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa w 2024 roku wycofał na dwa dni przed ciszą wyborczą i przekazał swoje poparcie Andrzejowi Kuligowi.

Źródła informacji

Na podstawie przeglądu materiału badawczego poszczególnych kandydatów, można wyodrębnić następujące kategorie źródeł informacji na temat dzielnic miasta Krakowa: 1) oficjalne profile kandydatów w mediach społecznościowych; 2) oficjalne strony internetowe kandydatów, na których udostępniono programy wyborcze; 3) kanały komitetu wyborczego; 4) przekazy medialne; 5) inne portale (zob. Schemat 1).

Schemat 1. Źródła informacji - dzielnice w krakowskiej kampanii prezydenckiej

Źródło: opracowanie własne.

Analizując zestawiony materiał badawczy ustalono, że informacje na temat dzielnic były przez kandydatów redystrybuowane w wielu platformach jednocześnie (zob. Tabela 1). Zaznaczyć należy jednak, że treści te były dostosowane do poszczególnych mediów społecznościowych, aby trafić do jak największego elektoratu. Wszyscy kandydaci posiadali profil na Facebooku, X (dawniej: Twitter) oraz TikToku, ośmiu z nich dodatkowo posiadało konto na Instagramie, a tylko dwóch na platformie YouTube.

Większość kandydatów na swojej oficjalnej stronie internetowej opublikowało program wyborczy, w którym wymieniło informacje na temat planowanych zmian i roli krakowskich dzielnic. Zauważa się, że Andrzej Kulig posiadał aktywną stronę internetową tylko na czas realizacji kampanii samorządowej, a Łukasz Kmita, kandydat partii Prawa i Sprawiedliwości nie posiadał jej wcale. Z kolei strona internetowa Konrada Berkowicza mimo, iż nadal pozostaje aktywna⁶ to brak w niej informacji na temat programu wyborczego na 2024 rok.

Trzecim źródłem wzmianek o dzielnicach były oficjalne kanały komitetów wyborczych kandydatów. Zauważa się, że komitety wyborcze, takie jak: Zjednoczeni dla Krakowa (KW Adama Hereńczyka), Koalicja Obywatelska (KW Aleksandra Miszałskiego), Kraków dla Mieszkańców (KW Łukasza Gibały) czy Polska 2050 (KW Rafała Komarewicza) nawiązywały w komunikatach do sytuacji, roli i znaczenia poszczególnych dzielnic w Krakowie i wspierały swoich kandydatów w trakcie kampanii wyborczej.

Tabela 1. Zestawienie źródeł informacji o wzmiankach na temat dzielnic Krakowa

Kandydat	Media społecznościowe	Oficjalne strony internetowe	Oficjalne kanały komitetu wyborczego	Przekazy medialne	Inne
Konrad Berkowicz	Facebook, Instagram, TikTok, X	konradberkowicz.pl	https://konfederacja.pl/	PAP, Gazeta Krakowska, Dziennik Polski	–
Łukasz Gibała	Facebook, Instagram, TikTok, X	gibala.pl	https://www.krakowdlamieszkanow.com/ https://www.facebook.com/KRkdlaMieszkanow	Radio Kraków, Gazeta Krakowska, TVP Kraków	PKW, MamPrawo Wiedzieć.pl
Adam Hereńczyk	Facebook, TikTok, X, YouTube	adamharenczyk.pl	https://zjednoczeni.dla.krakowa.pl/ https://www.facebook.com/ZjednoczeniDlaKrakowa/	Gazeta Krakowska, Radio Kraków, TVP3 Kraków, Dziennik Polski	portalsamorzadowy.pl, PKW, MamPrawo Wiedzieć.pl
Łukasz Kmita	Facebook, Instagram		https://pis.org.pl/	Gazeta Krakowska,	–

⁶ Stan na dzień 31.10.2024 r.

	TikTok, X, YouTube			PAP, Radio Kraków, Gazeta Wyborcza, TVP Kraków, Polsat, Polsat News, Radio Kraków, TV Trwam, TV Republika, YouTube: Eska i Super Express	
Rafał Komarewicz	Facebook, Instagram TikTok, X	komarewicz.pl	https://polska2050.pl/ludzie/rafal-komarewicz/	FrankBold.pl, Gazeta Krakowska, Dziennik Polski, Super Express, lovekrakow.pl, Radio Kraków	PKW, MamPrawo Wiedzieć.pl
Andrzej Kulig	Facebook, Instagram TikTok, X	andrzejkulig.pl ⁷	–	Radio Kraków, TVP Kraków, Gazeta Wyborcza Kraków, lovekrakow.pl, krknews.pl, pap.pl, Interia.pl, tvn24.pl	portalsamor zadowy.pl, samorzad20 24.pkw.gov, MamPrawo Wiedzieć.pl Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Krakowa
Stanisław Mazur	Facebook, Instagram, TikTok, X	stanislawmazur.pl	–	TVP Kraków, Radio Kraków, lovekrakow.pl, PAP, biznes.interia.pl	–
Aleksander Miszański	Facebook, Instagram, TikTok, X, YouTube	miszański.pl	https://koalicjaobywatelska.pl/ https://www.facebook.com/KlubKoalicjaObywatelska	TVP Kraków, Radio Kraków	–
Jerzy Muzyk	Facebook, Instagram, Tik Tok, YouTube	jmuzyk.pl	–	–	–

Źródło: opracowanie własne.

⁷ Strona internetowa aktywna tylko na czas kampanii wyborczej.

Kategoria przekazy medialne koncentrowała się na analizie wypowiedzi kandydatów w kontekście dzielnic w: artykułach prasowych, wypowiedziach radiowych, notatkach prasowych, wystąpieniach w mediach, relacjach z wydarzeń w formie opisowej i wideo, informacjach w mediach internetowych oraz transmisjach na żywo. Do najczęściej wymienianych źródeł zaliczają się informacje umieszczone w mediach lokalnych np. Radio Kraków, Gazeta Krakowska, TVP Kraków oraz portalach internetowych, np. LoveKraków.pl (<https://lovekrakow.pl/>) czy KRK news (<https://krknews.pl/>). Ponadto potencjalny odbiorca mógł zetknąć się z informacjami na temat dzielnic w: Portalu Samorządowym (<https://www.portalsamorzadowy.pl/>), Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa (www.bip.krakow.pl), na stronie Państwowej Komisji Wyborczej (<https://www.pkw.gov.pl/>) oraz na portalu MamPrawoWiedzieć.pl (<https://mamprawowiedziec.pl/>).

Charakter informacji/„wypowiedzi”

Analizując charakter informacji i wypowiedzi przekazywanych w trakcie kampanii wyborczej należy podkreślić, że najczęściej odniesienia do tematyki dzielnic i rad dzielnic identyfikowano w programach wyborczych dostępnych na oficjalnych stronach internetowych niektórych kandydatów (np. Łukasz Kmita, Łukasz Gibała, Jerzy Muzyk czy Rafał Komarewicz). Był to jednak często temat marginalny - w przypadku Adama Hareńczyka temat rad dzielnic pojawił się tylko jako jeden z 70 punktów programu wyborczego (jego kampania skupiała się głównie na polityce transportowej miasta). Z kolei Łukasz Gibała w przestrzeni medialnej temat dzielnic poruszał przede wszystkim w kontekście swoich deklaracji programowych.

Oceniając dostępne materiały kampanijne oraz aktywność kandydatów warto zaznaczyć, że kilkakrotnie tematyka dzielnic pojawiała się w trakcie debat wyborczych (np. w debacie „Dziennika Polskiego” i „Gazety Krakowskiej”) – najczęściej jednak wypowiedzi kandydatów nie miały odniesienia do ich programów. Wypowiedzi dla mediów, wywiady oraz briefingi prasowe uczestników rywalizacji wyborczej także poruszały tematykę dzielnic, ale na ogół - podobnie jak w przypadku debat - bez łączenia ich z konkretnymi punktami w programach kandydatów. Przykładowo, w wywiadach udzielanych mediom lokalnym Łukasz Gibała wskazywał pomysły na rozwiązanie problemów niektórych dzielnic. W interesujący sposób do dzielnic w swoich medialnych wypowiedziach nawiązywał Łukasz Kmita - w różnych materiałach kampanijnych podkreślał swoją rolę w poszczególnych

inwestycjach, wymieniając przy tym konkretne nazwy dzielnic (np. budowa Centrum Kultury Ruczaj), jednocześnie często podkreślając przy tym znaczenie dzielnic („mieszkańcy oczekują rozwoju kultury w swoich dzielnicach”). Z kolei Jerzy Muzyk mówiąc w mediach dzielnicach wymieniał dane problemy poszczególnych obszarów miasta.

Zauważono, że Andrzej Kulig wyraźnie częściej niż inni kandydaci odnosił się do tematyki dzielnic. W swoich medialnych wypowiedziach dotyczących dzielnic przywoływał deklaracje zawarte w programie wyborczym (zamieszczonym w całości na stronie internetowej kandydata w zakładce pt. „Dzielnice Krakowa”). Poszczególne fragmenty programu wyborczego dotyczące dzielnic publikował również w różnych formach w swoich kanałach w mediach społecznościowych. W postach i materiałach video Andrzej Kulig wypowiadał się na temat problemów, potrzeb i własnych planów wobec poszczególnych rejonów miasta i wymieniał te punkty programu, które miały odpowiadać na potrzeby danej społeczności lokalnej. Deklaracje te dotyczyły przede wszystkim planowanych inwestycji, remontów, infrastruktury publicznej oraz usprawnień w funkcjonowaniu miejskich jednostek organizacyjnych. Drugim sposobem prezentacji, który wyraźnie wybrzmiał w kampanii, jeśli chodzi o obecność dzielnic w narracji kandydata, były wypowiedzi dotyczące głównych problemów miasta, czy też planowanych przez Kuliga inwestycji i zadań o charakterze ogólnomiejskim. W tych wypowiedziach często były uwzględniane potrzeby i specyfika poszczególnych rejonów miasta. W dyskusjach i wywiadach na temat problemów miasta Kulig przechodził na poziom dzielnic także w takich sytuacjach, gdy miał możliwość wykazania się bardzo dobrą znajomością tematu i wskazania konkretnych przykładów. Dzielnice wtedy stanowiły kontekst omawianej kwestii lub pojawiały się w odpowiedziach Kuliga na zarzuty postawione przez dziennikarza w wywiadzie lub mieszkańca w trakcie debaty.

W wypowiedziach kandydatów rzadko pojawiały się nawiązania do rad dzielnic. Warto jednak w tym miejscu przywołać kandydata Stanisława Mazura, który wielokrotnie w trakcie kampanii bardzo wyraźnie podkreślał istotną rolę rad dzielnic oraz zaangażowania mieszkańców w proces współdecydowania. Aleksander Miszalski zwracał uwagę na finanse i zadania przynależne radom dzielnic. W sposób pośredni odwołał się do rad dzielnic także Konrad Berkowicz mówiąc na spotkaniu wyborczym o działaniach „dzielnic” - ich finansowaniu i konieczności decentralizacji miasta - co można rozumieć jako rządy rad dzielnic. Podczas konwencji wyborczej zaznaczył, że chce „oddać Kraków dzielnicom”. Temat dzielnic lub rad dzielnic był ponadto obecny w wypowiedziach Łukasza Kmity podczas debat.

Tematyka dzielnicowa pojawiała się też w trakcie różnorodnych spotkań. Łukasz Gibała o konkretnych dzielnicach wspominał podczas organizowanych przez niego spotkań z kandydatami do Rady Miasta Krakowa oraz aktualnymi radnymi. Co ciekawe, w komunikacji kampanijnej Jerzego Muzyka znalazł się materiał wideo z anonimową mieszkanką Krakowa, w którym poruszono problemy jednej z dzielnic, ale nie wskazano, którego obszaru one dotyczą.

Typ postrzegania i konteksty prezentacji dzielnic w Krakowie

Analiza materiału badawczego pozwoliła na wyodrębnienie narracji kandydatów na temat dzielnic i/lub rad dzielnic w trakcie realizowania kampanii samorządowej na urząd Prezydenta Miasta Krakowa w 2024 roku. Głównym przedmiotem zainteresowań było zidentyfikowanie, w jaki sposób i w jakich kontekstach dzielnice pojawiają w medialnych wypowiedziach wszystkich kandydatów. Na podstawie zgromadzonego materiału badawczego zauważa się, że każdy z kandydatów w okresie realizowanej kampanii, za pomocą przekazów medialnych oraz udostępnionych programów wyborczych - w różnym stopniu - odwołał się do znaczenia i problematyki krakowskich dzielnic. Analiza zebranych danych pozwoliła na zidentyfikowanie sposobów postrzegania poszczególnych dzielnic i/lub rad dzielnic przez kandydatów oraz kontekstów prezentacji.

Kandydaci odnosili się do rad dzielnic i komunikowali wyborcom potrzebę wprowadzenia zmian w zakresie relacji między władzą a mieszkańcami Krakowa. Rady dzielnic przedstawiane były przez pryzmat najbliższego organu władzy samorządowej z wyborcami. Często kandydaci podkreślali, że istotnym elementem prawidłowego funkcjonowania każdej z nich jest odpowiednia dystrybucja środków budżetowych oraz zwiększenie kompetencji członków rad dzielnic, które mogłyby zagwarantować realny rozwój oraz pomoc lokalnej społeczności. O bezpośrednim znaczeniu rad dzielnic w przestrzeni miasta wzmiankował: Konrad Berkowicz, Adam Hareńczyk, Łukasz Kmita oraz Aleksander Miszalski. Zauważono, że ww. kandydaci w swoich postulatach podkreślali, że kluczowym elementem spajającym obywateli z władzą jest prowadzenie dialogu obywatelskiego poprzez organizację konsultacji społecznych czy referendów. Ponadto Konrad Berkowicz oraz Aleksander Miszalski zwrócili uwagę na kontekst finansowania rad dzielnic. Stwierdzili, że należy zwiększać środki budżetowe, aby członkowie rad mogli samodzielnie realizować

wszystkie powierzone im zadania. Aleksander Miszański zaznaczył, że „Kwoty przekazywane do rad dzielnic powinny zostać zwiększone tak, by gwarantowały możliwość realizacji zadań zleconych przez Radę Miasta Krakowa”⁸. Konrad Berkowicz w wywiadzie dla Polskiej Agencji Prasowej stwierdził, że „Dzielnice nie powinny być zależne od łaski lub niełaski prezydenta i rady miasta. Mieszkańcy chcą mieć więcej zieleni bądź miejsc parkingowych? Powinni móc o tym zdecydować sami. Trzeba oddać Kraków jego mieszkańcom”⁹. Łukasz Kmita również w swoich założeniach programowych wyodrębnił aspekt: współpracy z radami dzielnic i zwiększeniu budżetu dla nich. Opisał kilka inicjatyw (np. rozbudowę miejsc parkingowych oraz poprawę bezpieczeństwa na osiedlach), które miały na celu zwiększyć decyzyjność rad dzielnic. Pozostali kandydaci bardzo marginalnie wypowiadali się na temat bezpośredniej współpracy rad dzielnic z lokalną społecznością.

Kandydaci odnosili się do funkcjonowania dzielnic jako ogólnej formy organizacji i zarządzania miastem. W tym przypadku kandydaci nie wymieniali w swoich przekazach nazwy dzielnic, a jedynie podkreślali chęć ich wzmocnienia dla dobra rozwoju całego miasta. Przykładowo Łukasz Gibała w swoich postulatach zaznaczał, że: „W naszym programie uwzględniamy równomierny rozwój wszystkich dzielnic i osiedli, również tych peryferyjnych a także finansowanie tak podstawowych potrzeb mieszkańców jak chodniki, kanalizacja czy dostęp do placówek oświatowych”¹⁰. Z kolei Jerzy Muzyk w swoim programie oraz w wywiadzie dla Gazety Krakowskiej, podkreślił znaczenie idei stworzenia dzielnicowych centrów usługowych oraz realizacji 15-minutowego miasta w każdej z nich¹¹. Podobną narrację w swoich komunikatach stworzył Stanisław Mazur. Podkreślał on istotę stworzenia dobrze zorganizowanych dzielnic, w których wszystkie najważniejsze usługi znajdują się w zasięgu mieszkańca. Interesujące jest to, że w jednym ze swoich komunikatów Łukasz Kmita mówił

o rozwoju osiedli podmiejskich, nie podając jednak dokładniejszych informacji o ich lokalizacji. W związku z tym potencjalny wyborca mógł napotkać trudność w weryfikacji takiej wypowiedzi.

---

⁸ https://miszalski2024.pl/wp-content/uploads/2024/03/Program_Miszalski2024.pdf, dostęp: 31.10.2024.

⁹ <https://www.portalsamorzadowy.pl/polityka-i-spoleczenstwo/ankieta-pap-krakow-berkowicz-zablokuje-strefe-czystego-transportu.534774.html>, dostęp: 31.10.2024.

¹⁰ <https://www.facebook.com/photo?fbid=806829151477146&set=a.475794971247234>, dostęp: 31.10.2024.

¹¹ <https://gazetakrakowska.pl/jerzy-muzyk-kandydat-na-prezydenta-krakow-to-transatlantyk-nie-zaglowka-a-prezydent-nie-jest-szeryfem/ar/c1-18414795>, dostęp: 31.10.2024.

Kandydaci odnosili się do konkretnych dzielnic proponując wyborcom rozwiązania w kontekście codziennego życia mieszkańców, takich jak: transport, gospodarka, edukacja i praca, środowisko i ekologia, organizacja aktywności dla poszczególnych grup społecznych, przestrzeń miejska czy zdrowie. W przekazach medialnych oraz w programach wyborczych, kandydaci wymieniali nazwy dzielnic zestawiając je z konkretnymi problemami lokalnej społeczności. Tego rodzaju wzmianek było najwięcej, bowiem każdy z kandydatów chociaż raz wskazał potencjalne rozwiązanie dla wybranej dzielnicy, m.in. Konrad Berkowicz w czasie debaty prezydenckiej Gazety Krakowskiej i Dziennika Polskiego przyznał, że Nowa Huta jest niedoinwestowana. Łukasz Gibała w swoim programie wyborczym koncentrował się na kwestiach: środowiskowych, edukacyjnych, transportowo-komunikacyjnych, kulturowo-społecznych, socjalnych oraz rozrywkowych takich dzielnic, jak Nowa Huta, Bieżanów, Czyżyny oraz Podgórze. Adam Hareńczyk podobnie, jak Berkowicz zauważył, że Nowa Huta potrzebuje wsparcia i zaproponował stworzenie parku przemysłowego. Jerzy Muzyk w wywiadzie dla Radia Kraków zaznaczył, że jego rolą jest obrona Bronowic, Swoszowic oraz Prądnika Białego i Czerwonego przed dogęszczaniem zabudowy. Co ciekawe, i ten kandydat w swoich przekazach nawiązywał do rozwoju Nowej Huty. Kandydat kilkakrotnie w swoich mediach społecznościowych odnosił się do spraw związanych z Nową Hutą i problemów jej mieszkańców, w tym aspekt odrolnienia działek, aby mieszkańcy mogli inwestować w zabudowę. Z kolei Aleksander Miszański zwrócił w swoim programie uwagę na konieczność rozbudowy sieci centrów wspierających seniorów w Czyżynach, Swoszowicach i na peryferyjnych osiedlach Wzgórz Krzesławickich. Ponadto wsparł mieszkańców w kontekście nadbudowy zabytkowego budynku w Nowej Hucie¹² oraz poparł mieszkańców Dzielnicy Grzegórzki walczących o zachowanie tradycyjnego charakteru zabytkowego budynku Hali Targowej¹³. Łukasz Kmita wzmiankował o konkretnych dzielnicach w kontekście rewitalizację osiedli z Wielkiej Płyty, która odbywała się w Nowej Hucie, podał lokalizacje nowych przystanków kolejowych oraz linii tramwajowych np. na Azory, Kliny czy Złocien oraz informował o postępach prac nad budową centrum kultury na Ruczaju.

Dzielnice postrzegane były w wymiarze społecznym, jako „małe ojczyzny” – miejsca, w których to mieszkańcy powinni być niezależni od Rady Miasta i Prezydenta pod względem gospodarowania i zarządzania funduszami publicznymi. Oznacza to, że kandydaci

---

¹²<https://www.facebook.com/aleksander.miszalski/posts/pfbid02CSYkQXuacUb7Wi8fMVHp4qDs5UuWuxNHApMf7HiMPrMLrzJtnxWYbbURfCPB9Gzdl>, dostęp: 31.10.2024.

¹³<https://www.facebook.com/aleksander.miszalski/posts/pfbid02nQNU444XcRGRxHSPFCDZF1cotP5BbHtggidRmGzr8pz2dR6BJykt8sCdyTFB8Zpk1>, dostęp: 31.10.2024.

przyjmowali perspektywę rozumienia dzielnic od strony potrzeb mieszkańców. W przekazach medialnych często poruszano aspekt realizowania konsultacji społecznych, referendów oraz spotkań lokalnych. Dzielnice zatem były postrzegane przez pryzmat działalności oddolnej mieszkańców. Taki postulat głosił m.in. Konrad Berkowicz czy Andrzej Kulig. Jednocześnie wielu kandydatów podkreślało istotę dwustronnej komunikacji z władzami. Zaznaczali, że konsultacje społeczne, referenda i spotkania z mieszkańcami są realnym przykładem dialogu na linii władza-mieszkańcy. O istotnej roli tego rodzaju przedsięwzięć mówili w swoich komunikatach, np.

1. Łukasz Gibała – „W rok po wyborach przeprowadzimy referendum lokalne, dotyczące ważnych dla miasta spraw, takich jak lokalizacja reaktora atomowego w Nowej Hucie czy Strefa Czystego Transportu. Referendum poprzedzone będzie rzetelną kampanią informacyjną. Będziemy też częściej wykorzystywać panele obywatelskie, a także poprawimy jakość konsultacji społecznych – dziś często mieszkańcy dowiadują się o nich po fakcie”¹⁴;
2. Adam Hareńczyk, który zaproponował uporządkowanie relacji z organizacjami pozarządowymi oraz rozwijanie konsultacji społecznych w myśl idei samorządności¹⁵;
3. Aleksander Miszański – „Wprowadzimy także lokalne referenda w sprawach istotnych dla mieszkańców danej dzielnicy, a informacja o konsultacjach będzie docierać do mieszkańców skuteczniej”¹⁶;
4. Łukasz Kmita, który zaproponował wprowadzenie elektronicznej aplikacji referendalnej oraz coroczne „referenda dzielnicowe”¹⁷;
5. Rafał Komarewicz – „Jestem przekonany, że po każdym wyborach samorządowych, kiedy wybieramy nowego prezydenta, powinno się odbyć w mieście referendum. Ponieważ to mieszkańcy pokazują kierunek, w którym chcą, aby ich miasto się rozwijało”¹⁸;

---

¹⁴ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=947503470075768&set=a.328202235339231>, dostęp: 31.10.2024.

¹⁵ <https://www.facebook.com/FundacjaBIS/videos/1622360038525964>, dostęp: 31.10.2024.

¹⁶ https://miszalski2024.pl/wp-content/uploads/2024/03/Program_Miszalski2024.pdf, dostęp: 31.10.2024

¹⁷ <https://www.radiokrakow.pl/aktualnosci/krakow/lukasz-kmita-o-referendach-dzielnicowych-i-aplikacji-referendalnej/>,
dostęp: 31.10.2024.

¹⁸ <https://krakow.tvp.pl/76167193/komarewicz-problemy-transportowe-najwiekszym-wyzwaniem-miasta>,
dostęp: 31.10.2024.

6. Andrzej Kulig zadeklarował opracowanie tzw. „Kontraktów dla dzielnic”, które powstały na podstawie rozmów z mieszkańcami Krakowa. Twierdzi on, że „W taki dokument wpisujemy najważniejsze dla danej dzielnicy inwestycje, które są możliwe do zrealizowania w ciągu jednej kadencji (np. remonty ulic i chodników, rozbudowę ścieżek rowerowych, rozbudowę kanalizacji, modernizację czy budowę placówek oświatowych itp.). Inwestycje te zostaną zapisane także w Wieloletniej Prognozie Finansowej, by mieszkańcy mieli pewność ich realizacji. Gwarantem realizacji tych inwestycji są kandydaci do Rady Miasta Krakowa z mojego komitetu „Ku przyszłości”, którzy od lat są liderami zaangażowania w dzielnicach”¹⁹;

O dzielnicach wspomniano również w kontekście współpracy z ich przedstawicielami (spotkań z liderami, członkami spółek czy organizacjami). Do takich kandydatów zalicza się Łukasz Gibała, który w swoich wypowiedziach wspominał aktywistkę Paulinę Poniewską i radnego Dzielnicy VIII Mateusza Czapłę, „To historia walki o osiedle Podwawelskie, którą razem z aktywistką Pauliną Poniewską i radnym Dzielnicy VIII Mateuszem Czapłą wspominaliśmy na dzisiejszej konferencji”²⁰ oraz Łukasz Kmita, który spotkał się z członkami spółki „Kraków Nowa Huta Przyszłości”.

Kontekst dzielnic przedstawiany był również z perspektywy spotkań kandydatów z mieszkańcami w charakterystycznych punktach na mapie Krakowa. Na podstawie zgromadzonego materiału badawczego oraz udostępnianych relacji w mediach społecznościowych zauważa się, że kandydaci spotykali się z mieszkańcami w miejscach najbardziej zatłoczonych – placach czy skrzyżowaniach. Przykładowo Adam Hareńczyk codziennie zapraszał na spotkania pod pomnikiem Adama Mickiewicza na Rynku Głównym w Krakowie (dzielnica Stare Miasto), Rafał Komarewicz organizował spotkania z krakowianami w akcji „Budzimy Kraków”, rozdając poranną kawę mieszkańcom przy Rynku Kleparskim (dzielnica Stare Miasto) i Rondzie Matecznego (dzielnica Podgórze), Aleksander Miszański rozdawał ulotki i gazety wyborcze oraz rozmawiał z mieszkańcami w specjalnie przygotowanych i rozstawionych namiotach niemal w każdej dzielnicy Krakowa. Podobną strategię działania przyjęli Łukasz Gibała oraz Andrzej Kulig, którzy również w ostatniej fazie kampanii wyborczej systematycznie spotykali się z mieszkańcami w konkretnych

---

¹⁹ Dzielnice Krakowa, andrzejkulig.pl, <https://andrzejkulig.pl/dzielnice-krakowa> (strona niedostępna).

²⁰ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=950855406407241&set=a.328202235339231>, dostęp: 31.10.2024.

lokalizacjach i dyskutowali o aktualnych problemach mieszkańców tych dzielnic, rozdając przy tym kawę, obwarzanki, ulotki, plakaty i gazety wyborcze.

Kandydaci w swoich wypowiedziach w sposób pośredni, jak i bezpośredni nawiązywali do spraw i aktualnych problemów krakowskich dzielnic. Najczęściej wspominaną dzielnicą przez wszystkich kandydatów była dzielnica Nowa Huta. Jako przykład mogą posłużyć poniższe wypowiedzi:

1. Łukasz Gibała – „Puste, zamknięte przed laty szkoły zawodowe to ogromna strata. Problem ten dotyczy zwłaszcza Nowej Huty. Będziemy przywracać ich działalność, szukając partnerów dla zawodówek wśród firm prywatnych. Stworzymy tzw. „klasy patronackie” – czyli takie, które jako patrona mają konkretną firmę. Taki patron będzie wspierał „swoją” klasę np. doposażając szkolne pracownie, organizując praktyki czy oferując stypendia najlepszym uczniom”²¹;
2. Stanisław Mazur – „Mazur i Miszałski spotkali się z dziennikarzami na os. Centrum w Nowej Hucie, ponieważ w programie uzgodnionych wspólnych działań tych kandydatów jest projekt „Nowa Huta - Nowy Kraków”, który zakłada działania na rzecz rozwoju gospodarczego Nowej Huty, a przez to tworzenie tu nowych miejsc pracy oraz lepsze skomunikowanie północy Nowej Huty z centrum miasta”²²;
3. Aleksander Miszałski – „Mieszkańcy Osiedla Teatralnego od długiego czasu walczą z deweloperem chcącym nadbudować dawną stołówkę Kombinat Budownictwa Mieszkaniowego. W minionym tygodniu na teren wjechał ciężki sprzęt. Działam z mieszkańcami dla uratowania ich sąsiedztwa i pięknych platanów będących pomnikami przyrody. #zSercemDlaKrakowa”²³;
4. Jerzy Muzyk – „W trakcie dzisiejszej debaty porozmawialiśmy o tym z czym mierzą się mieszkańcy Nowej Huty i czego oczekują od przyszłych władz. Moje #realne rozwiązania dla tej dzielnicy: Stworzenie centrów lokalnych dających szansę na spotkania mieszkańców; uwolnienie terenów rolnych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, dla mieszkańców oczekujących takich rozwiązań; budowa nowych miejsc parkingowych; przebudowa alei Solidarności z uwzględnieniem oczekiwań

---

²¹ <https://gibala.pl/wp-content/uploads/2024/03/zmiany-na-lepsze-dla-mlodszych-i-najmlodszych.pdf>, dostęp: 31.10.2024.

²² <https://krakow.tvp.pl/76678743/kandydaci-na-prezydenta-krakowa-s-mazur-i-a-miszałski-lacza-sily>, dostęp: 31.10.2024.

²³ <https://www.facebook.com/aleksander.miszałski/posts/pfbid02nQNU444XcRGRxHSPFCDZF1eotP5BbHtgidRmGzr8pZ2dR6BJykt8sCdyTFB8Zpk1>, dostęp: 31.10.2024

mieszkańców co do zachowania istniejących miejsc parkingowych; zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w nowohuckich parkach i przestrzeniach publicznych; budowa nowych zespołów szkolno-przedszkolnych, #grajMY dla Krakowa i Nowej Huty!”²⁴;

5. Łukasz Kmita – „O przyszłości kombinatu i Nowej Huty z ludźmi „Solidarności”. Miasto musi zdecydowanie bardziej angażować się w przyszłość terenów w Nowej Hucie - zarówno tych przemysłowych jak i terenów zabudowy wielo i jednorodzinnej. Także na osiedlach podmiejskich. Dotychczasowa polityka miejska była w tym zakresie zbyt pasywna. Do tej pory obserwowaliśmy rozwój dwóch prędkości. Inwestowano głównie w centrum, aby przygotować infrastrukturę dla turystów. Potrzeby Mieszkańców były na drugim planie. Czas to zmienić! Spółka „Kraków Nowa Huta Przyszłości” S.A będzie zdecydowanie bardziej aktywna. W budżecie miasta wprowadzimy także specjalny program wieloletni, który będzie finansował dodatkowe zadania inwestycyjne w Nowej Hucie”²⁵;
6. Rafał Komarewicz – „Takie rozmowy nie mogą się kończyć na mglistej zapowiedzi. Jeżeli chodzi o Nową Hutę, to powstaje tam nowa strefa gospodarcza. Problem jednak w tym, że w zakresie Nowej Huty Przyszłości przez lata niewiele zrobiono. A potrzebne jest nowe centrum gospodarcze”²⁶;
7. Andrzej Kulig – w swoim programie zaproponował budowę domu kultury w Ruszczy oraz rozbudowa Klubu Jędrus na os. Centrum A i Klubu 303, filii Ośrodka Kultury oraz Stworzenie dla seniorów dwóch Centrów Zdrowia 75+ w dzielnicach Bieńczyce i Nowa Huta²⁷.

Podsumowanie

Na podstawie zgromadzonego materiału badawczego uwzględniającego działania dziewięciu kandydatów, scharakteryzowano sposoby prezentowania dzielnic i rad dzielnic

---

²⁴ https://www.instagram.com/reel/C5QF0EDonWd/?utm_source=ig_web_copy_link, dostęp: 31.10.2024.

²⁵ <https://www.facebook.com/photo?fbid=898873128912952&set=pcb.898873398912925>, dostęp: 31.10.2024.

²⁶ <https://gazetakrakowska.pl/rafal-komarewicz-krakow-potrzebuje-konkretow-a-nie-mglistych-wizji/ar/c1-18399149>,
dostęp: 31.10.2024.

²⁷ <https://andrzejkulig.pl/dzielnice-krakowa>, strona niedostępna.

w samorządowej kampanii prezydenckiej w Krakowie. Analizy skupiły się na następujących obszarach: sylwetki kandydatów, źródła informacji, charakter informacji/„wypowiedzi” oraz typ postrzegania i konteksty prezentacji dzielnic w Krakowie. Przyjęto perspektywę wyborcy poszukującego w sieci informacji dotyczących problematyki dzielnic.

Na początku warto zaznaczyć, że część kandydatów już w przeszłości ubiegała się o urząd Prezydenta Miasta Krakowa. Kandydaci w wyborach w 2024 roku to osoby o dużym doświadczeniu politycznym - część z nich pełniła w przeszłości funkcje w krakowskim magistracie, inni kandydaci byli/są posłami, a jeszcze inni mają tożsamość aktywisty miejskiego. Doświadczenia te dostrzegalne były w kampanii prezydenckiej, bowiem kandydaci odwoływali się często do swoich dokonań czy bieżących problemów miejskich, z którymi mają styczność w codziennej pracy.

Biorąc pod uwagę źródła informacji, to każdy z kandydatów wykorzystywał media społecznościowe, w których nawiązywał do kontekstu krakowskich dzielnic. Większość z kandydatów posiadała oficjalną stronę internetową z programem wyborczym - nie posiadał jej jedynie Łukasz Kmita, Andrzej Kulig miał ją aktywną tylko na czas kampanii, a Konrad Berkowicz mimo, że ją posiadał, nie udostępnił na niej aktualnego programu wyborczego. Brak dostępu do programu wyborczego, jest z pewnością utrudnieniem dla potencjalnego wyborcy, aby w krótkim czasie zapoznać się z perspektywą i wizją kandydata. Informacje na temat dzielnic pojawiały się również na oficjalnych kanałach komitetów wyborczych: Kraków dla Mieszkańców, Zjednoczeni dla Krakowa, Polska 2050 oraz Koalicji Obywatelskiej. Wątek dzielnic najczęściej pojawiał się w Radio Kraków, TVP Kraków oraz Gazecie Krakowskiej.

Kandydaci odwoływali się do tematyki dzielnicowej w swoich programach wyborczych (o ile były one dostępne w sieci), w trakcie debat prezydenckich, w wywiadach i briefingach prasowych. Podsumowując zebrane dane dotyczące charakteru informacji i wypowiedzi udzielanych przez kandydatów w kontekście dzielnic można wskazać, że tematyka dzielnic i rad dzielnic na tle całej kampanii nie stanowiła głównego przedmiotu zainteresowania żadnego z kandydatów. Bardzo często był to temat poboczny, np. pojawiający się przy okazji opisu planów inwestycyjnych czy podczas przedstawiania bolączek mieszkańców danej części miasta.

W krakowskiej kampanii prezydenckiej dzielnice ukazywane były w kontekście:
1) finansowania (m.in. podział budżetu miasta); 2) infrastruktury (np. budowa parkingów,

złobków, obiektów sportowych); 3) budowania społeczeństwa obywatelskiego i aktywności obywateli; 4) współpracy z miastem (za pośrednictwem rad dzielnic); 5) roli, zadań i funkcjonowania rad dzielnic; 6) bezpieczeństwa (np. osiedli); 7) inwestycji dzielnicowych (np. Centrum Kultury Ruczaj); 8) transportu (np. odkorkowanie miasta, metro); 9) planowanych projektów lokalnych i dzielnicowych (zob. Rysunek 2). W ten sposób omawiane były z jednej strony wyzwania, z jakimi mierzą się mieszkańcy Krakowa, a z drugiej strony perspektywy przyszłego rozwoju dzielnic oraz całego miasta.

Rysunek 2. Konteksty prezentacji dzielnic w krakowskich wyborach prezydenckich.

Źródło: opracowanie własne.

Dzielnice w narracji kandydatów mają charakter wielowymiarowy, tzn. postrzegane były z wielu różnorodnych perspektyw (zob. Rysunek 3). Po pierwsze, dzielnice postrzegane

były jako komórki najbliższe obywatelowi, określane mianem małych ojczyzn. To laboratoria aktywności obywatelskiej, samorządności i oddolnej działalności mieszkańców. Po drugie, dzielnice rozumiane były jako forma organizacji i ogniwo zarządzania miastem.

Przede wszystkim w tym obszarze wybrzmiewała rola rad dzielnic oraz ich współpraca z miastem. Po trzecie, bardzo często odwoływano się do poszczególnych dzielnic, a nie do ogółu. Warto podkreślić, że dzielnicą, o której wspominała w czasie kampanii większość kandydatów jest Nowa Huta – wskazuje to na potencjał rozwojowy tej dzielnicy oraz potrzebę większego włączenia do dyskusji o mieście problemów jej mieszkańców. Po czwarte, dzielnice były tłem spotkań kandydatów z mieszkańcami w charakterystycznych punktach na mapie Krakowa.

Rysunek 3. Płaszczyzny postrzegania dzielnic w krakowskiej kampanii wyborczej

Warto zaznaczyć, że celem badania było opisanie kampanii wyborczej poszczególnych kandydatów na stanowisko Prezydenta Miasta Krakowa z perspektywy wyborcy poszukującego (w ostatnim okresie rywalizacji samorządowej) w internecie informacji na temat tego, jak kandydaci odnoszą się do roli i znaczenia dzielnic w życiu miasta i jego mieszkańców. Istnieje ryzyko, że pewne aspekty nie zostały uwzględnione w raporcie. Potencjalnie mogło być to spowodowane logiką funkcjonowania algorytmów mediów społecznościowych czy internetowych wyszukiwarek, które w zależności od historii wyszukiwania wyświetlają treści sprofilowane pod danego użytkownika, a także ewentualna słaba widoczność niektórych treści.

Niniejszy raport może być materiałem przydatnym dla osób, które będą opracowywały plany zarządzania miastem – uwzględniające proces decentralizacji wewnątrzmięjskiej – w kolejnych latach. Kandydaci na Prezydenta Miasta Krakowa wskazywali bowiem obszary odnoszące się do różnych wymiarów funkcjonowania dzielnic i rad dzielnic, przede wszystkim te wymagające poprawy, dzielili się przemyśleniami na temat nowych form współpracy oraz przedstawiali pomysły dotyczące inwestycji a także aktywizacji mieszkańców dzielnic. W kampanii widoczne były szczególnie wątki dotyczące finansowania, zadań i relacji rad dzielnic z władzami na szczeblu miejskim. Dodatkowo kandydaci w wyborach na Prezydenta Miasta Krakowa prezentowali problemy, z jakimi mierzą się mieszkańcy konkretnych dzielnic, czasami podając ich możliwe rozwiązania. Szczególnie interesujące w opinii badaczy są propozycje wspierania i rozwijania przez władzę narzędzi dialogu obywatelskiego, takich jak referenda czy konsultacje społeczne. Tego typu inicjatywy (pod warunkiem, że są współtworzone i współdzielone z obywatelami) sprawiają, że proces demokratyczny na poziomie miasta staje się bardziej partycypacyjny, umożliwiając udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji, dotyczących ich miejsca życia - Krakowa.

Materiały źródłowe

1. Aw, (2024). Komarewicz: problemy transportowe największym wyzwaniem miasta, data dostępu: 31.10.2024. <https://krakow.tvp.pl/76167193/komarewicz-problemy-transportowe-najwiekszym-wyzwaniem-miasta>
2. PK, (2024). Kandydaci na prezydenta Krakowa S. Mazur i A. Miszalski łączą siły, data dostępu 31.10.2024. <https://krakow.tvp.pl/76678743/kandydaci-na-prezydenta-krakowa-s-mazur-i-a-miszalski-lacza-sily>
3. Polska Agencja Prasowa, (2024). Ankieta PAP Kraków: Berkowicz: zablokuje strefę czystego transportu, data dostępu: 31.10.2024. <https://www.portalsamorzadowy.pl/polityka-i-spoleczenstwo/ankieta-pap-krakow-berkowicz-zablokuje-strefe-czystego-transportu,534774.html>
4. Raczyńska, E. (2024). Łukasz Kmita o referendach dzielnicowych i aplikacji referendalnej, data dostępu: 31.10.2024. <https://www.radiokrakow.pl/aktualnosci/krakow/lukasz-kmita-o-referendach-dzielnicowych-i-aplikacji-referendalnej/>
5. Oficjalne konto Aleksandra Miszalskiego na Facebooku, data dostępu: 31.10.2024. <https://www.facebook.com/aleksander.miszalski>
6. Oficjalne konto Fundacji Biura Inicjatyw Społecznych na Facebooku, data dostępu: 31.10.2024. <https://www.facebook.com/FundacjaBIS>
7. Oficjalne konto Jerzego Muzyka na Instagramie, data dostępu: 31.10.2024. <https://www.instagram.com/jerzy.muzyk/>
8. Oficjalne konto Kraków dla Mieszkańców, data dostępu: 31.10.2024. <https://www.facebook.com/@KRKdlaMieszkanow>
9. Oficjalne konto Łukasza Gibały na Facebooku, data dostępu: 31.10.2024. <https://www.facebook.com/LukaszGibalaOfficial>
10. Oficjalne konto Łukasza Kmity na Facebooku, data dostępu: 31.10.2024. <https://www.facebook.com/lukaszkmity1>
11. Oficjalna strona internetowa Aleksandra Miszalskiego, data dostępu: 31.10.2024. https://miszalski2024.pl/wp-content/uploads/2024/03/Program_Miszalski2024.pdf
12. Oficjalna strona internetowa Łukasza Gibały, data dostępu: 31.10.2024. <https://gibala.pl/wp-content/uploads/2024/03/zmiany-na-lepsze-dla-mlodszych-i-najmlodszych.pdf>
13. Tymczak, P. (2024). Jerzy Muzyk, kandydat na prezydenta: Kraków to transatlantyk, nie żagłówka, a prezydent nie jest szeryfem, data dostępu: 31.10.2024. <https://gazetakrakowska.pl/jerzy-muzyk-kandydat-na-prezydenta-krakow-to-transatlantyk-nie-zaglowka-a-prezydent-nie-jest-szeryfem/ar/c1-18414795>

14. Tymczak, P. (2024). Rafał Komarewicz: Kraków potrzebuje konkretów, a nie mglistych wizji, data dostępu: 31.10.2024.
15. <https://www.bip.krakow.pl/zalaczniki/dokumenty/n/442140/karta>
16. <https://sejmsenat2023.pkw.gov.pl/sejmsenat2023/pl/frekwencja/Koniec/pow/126100>

Bibliografia ODO

1. Bogacz-Wojtanowska, E., Hess, A., Lisowska-Magdżiarz, M., Lendzion, M., Nowak, K. (2016). Dialog obywatelski w Krakowie w opiniach mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych i mediów. wyd. 2. Kraków–Nowy Targ: Wydawnictwo ToC.
2. Bogacz-Wojtanowska, E., Góral, E., Wrona S. (2017), Dialog obywatelski w Krakowie 2. Ewaluacja Centrum Obywatelskiego, Kraków–Nowy Targ: Uniwersytet Jagielloński – Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej i Wydawnictwo ToC.
3. Bogacz-Wojtanowska, E., Góral, E., Wrona S. (2018), Dialog obywatelski w Krakowie 4. Ewaluacja Centrum Obywatelskiego - kontynuacja, Kraków–Nowy Targ: Uniwersytet Jagielloński – Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej i Wydawnictwo ToC
4. Hess, A., Bukowski, M., Grzechnik, J., Klytta, W. (2017). Dialog obywatelski w Krakowie 3. Reprezentacje medialne. Kraków–Nowy Targ: Uniwersytet Jagielloński – Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej i Wydawnictwo ToC.
5. Hess, A., Bukowski, M., Grzechnik, J., Klytta, W. (2018). Dialog obywatelski w Krakowie 5. Perspektywa dziennikarzy i kreatorów opinii. Kraków–Nowy Targ: Uniwersytet Jagielloński – Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej i Wydawnictwo ToC.
6. Hess, A., Bogacz-Wojtanowska, E, Gad, K., Wrona, S., Góral, E., Dialog obywatelski w Krakowie 2. Formy i współdziałanie z organizacjami pozarządowymi, Wydawnictwo ToC.
7. Hess, A., Grzechnik, J., Zdunek, R. (2022). Wielokulturowość w dyskursie rady miasta i w dyskursie medialnym. Przykład Krakowa. Kraków–Nowy Targ: Uniwersytet Jagielloński – Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej i Wydawnictwo ToC.
8. Grzechnik, J., Góral, E., Wilk, M. (2019). Dialog obywatelski w Krakowie. Uczestnicy – relacje – komunikowanie. Nowy Targ: Wydawnictwo ToC.
9. Grzechnik, J., Hess, A., Gloc R., Najbor., J, (2023), Sąsiedztwo i e-sąsiedztwo. Przykład Krakowa, Kraków – Nowy Targ: Uniwersytet Jagielloński – Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej, i Wydawnictwo ToC.
10. <https://dialogobywatelski.org/>

Aneks 1. Skład osobowy zespołu

Autorzy raportu:

Agnieszka Hess – medioznawczyni, profesor nauk o komunikacji społecznej i mediach. Przewodnicząca Rady Dyscypliny Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach w Uniwersytecie Jagiellońskim, kierowniczka Katedry Badań nad Mediatyzacją w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UJ, wiceprezeska Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej. Wieloletnia ekspert i doradca w międzynarodowych oraz krajowych projektach wdrożeniowo-badawczych. Jej zainteresowania koncentrują się na relacjach między instytucjami funkcjonującymi w ramach systemu demokratycznego państwa, komunikacji politycznej, badaniach nad opinią publiczną, analizie dyskursu oraz zagadnieniach dialogu obywatelskiego. Od początku kieruje projektem Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego.

Roksana Gloc – medioznawczyni, doktor nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. Pracuje w Katedrze Badań nad Mediatyzacją w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Członkini Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej oraz European Communication Research and Education Association. Laureatka stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jej zainteresowania badawcze dotyczą przede wszystkim zmian pokoleniowych w kontekście użytkowania mediów i aktywności politycznej. Członkini zespołu Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego. W projekcie dotyczącym dzielnic przewodniczy podzespołowi „Media”.

Patrycja Cheba – medioznawczyni, asystentka w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Członkini Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej oraz redaktorka czasopisma naukowego „Com.press”. Jej zainteresowania badawcze obejmują badania nad użytkownikami mediów społecznościowych oraz strategiami komunikacyjnymi. W projekt Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego jest zaangażowana od 2018 roku.

Paweł Nowak – medioznawca, doktor nauk społecznych w dyscyplinie nauk o komunikacji społecznej i mediach. Pracuje w Zakładzie Nowych Mediów w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół cyfryzacji i konwergencji mediów, nowych mediów oraz dziennikarstwa w nowych mediach. Jest jednym ze współtwórców i redaktorem technicznym czasopisma naukowego „Com.press” oraz współtwórcą i członkiem redakcji UJOT TV - Telewizji Studenckiej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Koderzy:

Joanna Grzechnik – medioznawczyni, adiunkt w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pracuje w Katedrze Badań nad Mediatyzacją IDMiK UJ. Jej zainteresowania badawcze związane są z kapitałem społecznym, w szczególności dotyczą funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, komunikacji ruchów społecznych oraz organizacji pozarządowych. Członkini zespołu badawczego Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego. W projekcie dotyczącym dzielnic przewodniczy podzespółowi „Obywatele”. W niniejszym zadaniu kodowała materiał badawczy.

Joanna Najbor – doktorantka Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Absolwentka dziennikarstwa i komunikacji społecznej oraz filmoznawstwa na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jej zainteresowania badawcze dotyczą zagadnień związanych z brandingiem narodowym i promocją kina polskiego za granicą, komunikacją w mediach społecznościowych oraz formami paraartystycznymi w mediach. Stypendystka programu Joseph Conrad Fellowship (2022). Nagradzana w konkursach krytycznofilmowych i eseistycznych, m.in. Konkursie im. Krzysztofa Mętraka (2020, 2022). W 2022 roku dołączyła do zespołu badawczego Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego. W niniejszym zadaniu uczestniczyła w kodowaniu materiału badawczego.

Krzysztof Nowak – medioznawca, adiunkt w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UJ, doktor nauk społecznych w dyscyplinie nauk o komunikacji społecznej i mediach. Pracuje w Zakładzie Dziennikarstwa i Komunikowania Międzynarodowego. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się na technologiach informacyjnych i komunikacyjnych, internetowych narzędziach komunikowania na poziomie lokalnym, cyfryzacji mediów, montażu obrazu i dźwięku. W niniejszym zadaniu uczestniczył w kodowaniu materiału badawczego.

Katarzyna Pagacz – medioznawczyni, adiunkt w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pracuje w Zakładzie Komunikowania Politycznego i Mediów. Laureatka w konkursie Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej na najlepszą pracę doktorską w 2021. Jej zainteresowania badawcze związane są z dyplomacją cyfrową, brandingiem i wpływem e-marki narodowej na postrzeganie kraju, public relations oraz badaniem mediów i analizą danych. Członkini zespołu badawczego Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego. W niniejszym zadaniu kodowała materiał badawczy.